בס"ד, גליון 137, כה' אדר א התשע"ו.
המולד בליל רביעי, שעה 21:31, 15 חלקים.

מוסדות "מאורות נתן"

מיסודו של מו"ר ועט"ר הגה"צ
הרב נתן בוקובזה זצוק"ל

מען לתרומות: בן גוריון 6, ת.ד 190, נתיבות
טלפון: 08-9943332 נייד: 054-8455275
פקס: 08-9948013 www.meorotnatan.com
לקבלת העלון במייל
midey.shabat@gmail.com

מידי שבת

פרשת ויקהל - שבת שקלים

	הדלקת הנר	יציאת שבת	ר"ת
י-ם	17:04	18:17	18:56
ב"ב	17:19	18:19	18:52
חיפה	17:09	18:18	18:51
נתיבות	17:21	18:19	18:53

העלון מוקדש
לע"נ רבקה בת חיה ע"ה

מתוך הפרשה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה, א)

בתור הקדמה למשכן היה דרוש "ויקהל" – שיהיו בני ישראל נקהלים ומלוכדים כאיש אחד, שכן עד למשכן היו הבמות מותרות וכל אחד היה רשאי לעשות לו במה בכל מקום שרצה, ולהקריב עליה קרבנות. אבל לאחר הקמת המשכן נאסרו במות של יחידים והכל חייבים היו להביא קרבנותיהם למשכן.
הרי נועד איפוא המשכן להסיר מקרב ישראל את כל הבמות הבודדות ולרכז את העם כולו במקום אחד, אם כן הלא היה ה"ויקהל" מטרתו האמיתית של המשכן וממילא גם ההקדמה המתאימה לו...
וכיון ששבת גם היא, מהווה כח ליכוד וריכוז לכל ישראל ("כולהון מתאחדין ברזא דאחד"), נאמרה מיד לאחרי זה מצות שבת, כדי לבצע על ידה את ה"ויקהל", הנחוץ כל כך למלאכת המשכן.

(הגה"ק ר"א מסוכטשוב זי"ע)

"אשר נתן ה' חכמה ותבונה בהמה" (לו, א)

"אפילו בהמות היו מתחכמין" (מדרש).
זו הייתה ההוכחה שחכמתם אינה טבעית, כי אם "אשר נתן ה'" – מכיון שהחכמה הזאת השפיעה גם על הבהמות. בדומה לחמורו של רבי פנחס בן יאיר שסירב לאכול תבואה שלא נתעשרה, כי קדושתו העליונה של רבי פנחס השפיעה עליו דעת.
הודות ל"בהמה", מוכח כי "נתן ה' חכמה ותבונה"...

(תורת משה)

לאור הפרשה

"וכל אשה חכמת לב" (לה, כה)

מספר הרב יגאל שבתאי הי"ו: את הסיפור הבא שמעתי באוזניי מפי הראשון לציון הג"ר מרדכי אליהו זצוק"ל.

לאימו של חכם מרדכי הייתה חברה בשם חנה, והיא כשהתבגרה, ביקשה ממנו שיאמר עליה קדיש לאחר שתיפטר, אמר לה חכם מרדכי שזה קשה לו, אך בליבו קיבל לומר בלי נדר קדיש לעילוי נשמתה.
אותה אשה הייתה חכמה, ולאחר מכן באה לרב ואמרה לו שקנתה חלקת קבר ליד אמא שלו, וכך בכל פעם שיעלה לקבר אימו יאמר גם עליה קדיש. אך גם הפעם הרב לא רצה להתחייב על כך, עד שכעסה עליו ואמרה לו "אתה חכם, איך אתה מתנהג כך" ! וכדו'.
לימים היא נפטרה, והיה חכם מרדכי נוהג שבכל פעם שעלה לקבר אימו, היה אומר גם על אותה חנה הקבורה לידה, קדיש.
פעם אחת היה הרב ממהר, הוא עלה לקבר אימו ויצא מחוץ לעיר, מבלי שהספיק לומר קדיש גם על אותה החברה.
כשחזר לביתו, אמרה לו בתו שהייתה קטנה אז, שהגיעה לפה אשה בשם חנה ואמרה שחכם מרדכי לא נתן לה את המתנה שנוהג לתת לה, כך אמרה והלכה לה...
בתחילה הרב לא הבין מה קרה, אך לאחר שפישפש במעשיו, נזכר שלא אמר קדיש לעילוי נשמתה של אותה חנה המנוחה, וכנראה שהיא באה אליו מעולם האמת, ולקח הרב מונית, נסע לקברה ואמר עליה קדיש...

סיפורי צדיקים

סיבה להודות...

הרה"ק אלכסנדר זיסקין זי"ע, בעל ה'יסוד ושורש העבודה', היה מרבה להתכונן ולכוון בכל מצוה, מתוך דביקות עצומה.
אחרי שהיה אוכל, בטרם ברך ברכת המזון, היה אומר "יהי רצון" מיוחד, ומבקש ומתחנן שלא יפריעו לו ויתדפקו על דלתו בשעת הברכה...
לאחר שהיה מסיים לברך, היה מודה לה' על שהצליח לברך כראוי: "מודה אני לך אב הרחמן, שלא היו לי הפרעות בברכת המזון"...

היום לפני...

ביום כה' אדר גשס"ה, מת נבוכדנאצר מלך בבל, ונקבר למחרת ביום כו', ביום כז' הוציאו בנו, המלך אויל מרודך, מקברו, גררו והשליכו בבזיון כדי לבטל גזירותיו, ונשא את ראש יהויכין, מלך יהודה הגולה, מכלאו, ודיבר איתו טובות ושינה בגדי כלאו. ובו בפרק מת המלך צדקיהו, וספדוהו 'וי שמת המלך ששתה שמרי כל הדורות'. (סדר עולם).

מבט לשבת

השם והמהות

את הסיפור הבא סיפר הגר"י זילברשטיין שליט"א בשם מקור מוסמך: מרן החיד"א זי"ע חיבר 71 ספרים, אך מתוכם הודפסו ויצאו לאור רק 68 ספרים, כמניין שמו - 'חיים'.

ושאלו: למה לא זכה להוציא גם את שלושת הספרים הנותרים ? וענו שככל הנראה זה בגלל שמותם של הספרים הללו - לאחד קראו 'אור הגנוז', לשני 'חדרי בטן', ולשלישי 'העלם דבר'... השם גורם !

∞ ♦ ∞

משה רבינו מקהיל את בני ישראל, הוא מזהירם על השבת ומדבר עימם בעניני המשכן, וממנה את בצלאל בן אורי בן חור, משבט יהודה, ועימו אהליאב בן אחיסמך, משבט דן, בראש החכמים העוסקים במלאכת המשכן.

בגמרא בברכות (נה.) כתוב שבצלאל נקרא על שם חכמתו - 'בצל אל הייתי', יעו"ש.

רבינו **הכלי יקר** (לה, ל-לד) מרחיב את הדבר ומבאר ששמותם של עושי המשכן היו בדווקא, ויש לדקדק בהם, כי לכתחילה קראם ה' שמות המורים שהם נבראו לכך שיעסקו במלאכת הקודש, ואלו רמזי שמותם:

"בצלאל" - על שם 'צל אל', רמז שהוא יהיה זה שיבנה המשכן שהארון אשר בו הוא מדור לשכינה הבאה בצל קורתו, (ולפיכך בכל עשיית המשכן לא הוזכר בצלאל, אלא כתוב "ויעש" סתם, ורק אצל הארון כתוב "ויעש בצלאל את הארון", כי על שמו הוא נקרא. **רבינו בחיי** (לח כב) לעומת זאת, כותב שבצלאל עשה אך ורק את הארון, ובשאר הוא היה רק המצווה לעשות, ולכן יוחד שמו בארון.).

"בן אורי" - על שם אור התורה, כי הוא יבנה מקום לתורה אור, (שבארון מונחת התורה).

"בן חור" - מורה שמן הדין יש לקרבו למלאכה יותר מהאחרים, כי סבו חור מסר נפשו על מעשה העגל, שגרם לשבירת לוחות הברית על ידי משה, וכמו שמסופר במסכת סנהדרין (ז.) שהרגו את חור כשהתנגד לעגל.

"למטה יהודה" - שנמשל יהודה ל"גור אריה" (בראשית מט, יט), והמקדש גם הוא נקרא אריאל, ששניהם רחבים מלפנים וצרים מאחור.

"אהליאב" - (מלשון אוהל לאב), שהוא יבנה אוהל לאבינו שבשמים.

"בן אחיסמך" - שהמשכן הוא מקום סמיכת האחים - השכינה עם ישראל, ככתוב "למען אחי ורעי", אחותי רעייתי".

"למטה דן" - שנמשל גם הוא ל"גור אריה" (דברים לג, כב).

ומוסיף לבאר את רמזי השיתוף של יהודה ודן, שיהודה רומז לשם יקוק, שהוא שם הרחמים, ודן רומז לדין, ושיתפם הקב"ה יחד כמו בבריאת העולם, וגם מה שהוכרח משה לומר די לעם ישראל, היה כמו בריאת העולם שאז אמר ה' די, יעו"ש.

גם **רבינו בחיי** (שם) הולך בדרכו של הכלי יקר בעניין השמות, וכותב שבצלאל היה מיהודה הנקרא "גור אריה", ואהליאב מדן הנקרא "גור אריה", וגם המקדש דומה לאריה (מדות ד ז), שמצינו שההיכל צר מאחריו ורחב מלפניו כאריה, וכתוב (ישעיה כט א) "הוי אריאל אריאל קריית חנה דוד", ונענשו באריה שנאמר (ירמיה ד ז) "עלה אריה מסבכו", ובזמן הישועה עתידים להימשל לאריה, שנאמר "והיה שארית יעקב בגויים... כאריה בבהמות יער" (מיכה ה ז).

בהקשר זה, כדאי להוסיף את דברי **המשך חכמה** שמה שזכו יהודה ל"וימלא אותו בחכמה ובדעת" וכו' (לה, לא), היה בעבור זה שלא חכמו וחקרו מידי, אלא מסרו נפשם בים סוף, שקפץ נחשון בן עמינדב נשיא יהודה למים, וכולם אחריו, כמובא בסוטה (לה:). וכן חור שמשבט יהודה, שמסר נפשו שלא יעשו העגל ונהרג (כדלעיל), ומסירות נפש צריכה להיות שלא בחקירה והתחכמות, וזאת כי החקירה תעכב הרצון הפנימי למסור נפש על קידוש ה', וכעדות החסיד יעב"ץ שבגולת ספרד דווקא התמימים היו אלה שמסרו נפשם על קידוש השם ולא החוקרים והפילוסופים.

שב"ת

הרב דניאל בוקובזה שליט"א

? האם יש אופנים בהם מותר לטלטל אקווריום, או שאסור ?

! (בשבוע שעבר הבאנו, שהעלה **הגר"ע יוסף** במחלוקת **הראשונים** כדעת **הרא"ש** שיש לאסור טילטול כלוב או אקווריום בשבת, אולם) היכן שיש צער בעלי חיים, כגון שיש שמש חזקה מאוד, וכדומה, מותר לטלטל את האקווריום, משום צער בעלי חיים, ועוד שאפשר להתיר גם מדין ספק ספיקא.

? להאכיל את הדגים שבאקווריום, או להוסיף מים לתוכו, האם מותר ?

! ודאי שמותר להאכיל הדגים משום שמזונותיהם עליו. ולהוסיף מים על האקווריום, גם כן יש להקל.

סיפורים מחיי רבינו

"דיוק מדהים"

מר גדליה יעקב הי"ו, רואה חשבון מבית שאן, מספר:

"זכיתי להיכרות קרובה עם הצדיק הרב נתן בוקובזה זצוק"ל, הרב היה מגיע לעירנו בית שאן, ולעיתים היה עורך קבלת קהל בביתי. אולם זכורה לי בעיקר הפגישה הראשונה שלנו.

זה היה בשנת התשנ"ז (1997 למניינם), הרב קיבל קהל בבית שאן בביתו של אשר לוי הי"ו, ואני ששמעתי עליו החלטתי לפגוש אותו, בני בא איתי.

לאחר המתנה קצרה נכנסנו, החלפנו מספר מילים, ואז הרב פנה לבני ודיבר איתו 10 דקות רצופות, הבן למד אז בישיבה תיכונית במרכז הארץ, והרב תיאר לו בדיוק מדהים מה קורה איתו בישיבה מבחינה לימודית, חברתית ועוד...

זכור לי שבין יתר הדברים, הרב אמר לבני שיש לו רב בישיבה שכשהוא רואה אותו, נהיה לו 'שחור בעינים'... זה היה המחנך שלו...

לאחר מכן הרב דיבר איתי, והחל לתאר לי את מבנה המשפחה שלי, מספר הבנים, הבנות, גילאים, הכל... זו הייתה הפגישה הראשונה והמדהימה שלנו".

(לרכישת הספר 'עמוד החסד' על חיי רבינו זי"ע – 0548455275)

הסטוריה יהודית

המלחמה בשבתאי צבי שר"י:
פרק פט - ליבלי פרוסטיץ

ככל הנראה חטף ר' אלחנן התקף לב ברוגזו על ליבלי ומכך נפטר, אולם חסידי ליבלי היו משוכנעים שהוא מת מיתה בידי שמים כעונש על שהחציף פניו נגד שליח ה' - ליבלי, המאורע הזה הגביר את האהדה לליבלי ואת היראה מפניו.

בהמשך מסעותיו הגיע ליבלי אל העיר ברסלאו שבשלזיה, שם שהו כמה גדולי תורה מפולין שנמלטו מפני מגיפה שפשטה בארצם, ביניהם היה הג"ר שאול ב"ר העשיל זצוק"ל, אב"ד קראקא, שהיה כבר למוד נסיון עם שבתאי חבורת ר"י חסיד, בהם נלחם בעבר בסיועו של ה'חכם צבי' זי"ע, עתה כשנקלעה לפניו כת דומה, הוא לא נזקק לבירורים רבים ונהג בה כראוי לה, הוא כינס את כל הרבנים שהיו בעיר, ויחד עימם גזר על ליבלי שלא יסע עוד ממקום למקום ולא ידרוש דרשות, אלא ילך וישוב לביתו, ואם לא ישמע לגזירה ירדפוהו הרבנים בחרמות, שמתות ואלות.

ליבלי שב לעירו פרוסטיץ, וחזר לגינוני הקדושה שלו, טבל כמה פעמים ביום במקוה והתענה מידי יום ביומו. אנשי מקומו המשיכו לנהוג בו כבוד ולדאוג לפרנסתו, אך ליבלי בתשוקתו לפרסום, הודיע לפתע שהמגידים השמימיים שלו ציוהו להגביר חילים בקדושה - שלא יצא כלל מבית מדרשו, וילמד יחד עם עשרה אנשים בהתבודדות וסיגופים, כך יזכה למעלה גדולה משל האר"י הקדוש, ויקרב את הגאולה...

חסידיו דאגו עד מהרה למנין רבנים שרוכזו סביבו, ודאגו לתמיכה גם בהם. אך כעת הודיע ליבלי, שהוא נצטווה להכין לעצמו תפילין לפי כוונות האריז"ל, שהסופר הכותב אותם חייב לטבול ולהתענות, ועשרה אנשים, שגם הם יטבלו ויתענו, יעמדו על גביו בשעת הכתיבה וישגיחו שתיעשה לפי כל הדקדוקים והכוונות. הדרישה המוגזמת מולאה מיד. אולם למחרת גמר הכתיבה הממושכת, הודיע ליבלי בשם המגידים שלו, שהוא חייב לגנוז את התפילין, משום שיש בפרשיותיהם נגיעה כלשהי, והן אינן כשרות לכל הדעות, ויש לכתוב תפילין חדשות...

(ע"פ 'משיחי השקר ומתנגדיהם', המשך בשבוע הבא ב"ה)

אמרי שפר

פעם שאלו את הג"ר חיים סולובייצ'יק מבריסק זצ"ל: מה החילוק בינו לבין גדולים אחרים, שהגם שאומרים שיעורים גדולים ורחבים ממנו, משבחים הכל את שיעוריו שהם קצרים ומועטים ? ענה: אני חושב כ"ג שעות מעת לעת, ואחר כך אומר תורה שעה אחת, ואילו הם חושבים שעה, ומדברים כ"ג שעות...